



**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

HONG YING

Concubina din Shanghai

Traducere din engleză de
CARMEN SĂNDULESCU

HUMANITAS
fiction

Redactor: Raluca Popescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Iuliana Constantinescu, Dan Dulgheru

Tipărit la Fedprint

HONG YING
THE CONCUBINE OF SHANGHAI
Copyright © 2008 by Hong Ying
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2012, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

YING, HONG

Concubina din Shanghai / Hong Ying; trad.: Carmen Săndulescu. – București:

Humanitas Fiction, 2012

ISBN 978-973-689-494-7

I. Săndulescu, Carmen (trad.)

821.581-31=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

Hong Ying dorește să dedice această carte lui ZZ și ZT

PERSONAJE PRINCIPALE

Cassia Xiao

Doamna Smarald Xin

Chang Lixiong (Stăpânul Chang)

Huang Peiyu

Yu Qiyang

Lily Chang

Xiu Fang (servitoare cu simbrie a Cassiei)

Li Yu (servitoare cu simbrie a Cassiei)

Lu Xianglan (a Șasea Concubină)

Liu Ji (dramaturgul)

Zhang Hui (actorul)

PRECIZAREA AUTOAREI

Faptele prezentate în această carte sunt absolut autentice; personajele și intrigile se bazează pe evenimente reale. Autorul și-a luat toate măsurile de precauție împotriva oricăror eventuale acuzații de calomnie. Vezi și pagina 349.

Capitolul 1

Nu avea vreme pentru trecut. Era dispusă să mizeze iarăși totul pe o singură carte și să o ia de la început.

— Oricum... începu ea și se opri întinzându-și degetele lungi și subțiri în fața mea. Mâna frumos dăltuită, de parcă ar fi fost făcută să ia ochii, mă fascina. Mi-am simțit inima tresărind când și-a întins palma spre mine; de mult visam să-i țin mâna într-a mea, cu drag, și să o studiez după pofta inimii.

Îi văzusem liniile din palmă de nenumărate ori. Avea obiceiul să-și lipească palma de palma mea și mă zăpăceam atât de tare, încât nu mai știam la ce mă uitam, de parcă m-aș fi pierdut în vreun străvechi joc de strategie. Mintea poate să transforme carnea, poate să facă soarta cuiva să se arate în liniile din palmă. E ceea ce oamenii din Shanghai numesc „siguranță și prosperitate” – *taixing*. La ea, *taixing* avea un aspect unic: era suficient să mă concentrez asupra palmei, ca să văd că fusese sortită să fie un blestem pentru toată lumea. Steaua nenorocului lucea mai tare decât cea a norocului.

Cum e mai rău, nici nu am fost în stare să par nepăsătoare. Mi-am ridicat privirea spre zâmbetul ei dulce – care-i adusesese atâția și atâția admiratori – și m-a cuprins tristețea. Cineva a rupt tăcerea:

— La urma urmei, orice piesă începe cu primul cântec.

Să fi fost eu cea care – fără să vrea – rostise aceste vorbe

menite să-i aducă alinare, sau să fi le fi spus chiar ea, râzând de încăpățânarea ei?

Asupra viselor nu avea nici un control.

Revedea adesea în vis dimineața când plecase de acasă. Cu inima bătând să-i spargă pieptul, înfricoșată, așteptase ivirea leneșă a zorilor. Petrecuse toată noaptea în picioare, în colile de lut de la malul mării, cu privirea ațintită spre răsărit, de teamă că soarele ar putea să nu se mai ridice deasupra liniei îndepărtate a orizontului.

Avea șapte ani când îi muriseră părinții. Din acea clipă nu-și dorise altceva decât să plece. Peste satul de pescari se scurseseră ani și ani; amintirile atât de întunecate ar fi trebuit să pălească. Însă ea tot mai avea coșmaruri și se trezea adesea scaldată în sudori reci când visul ajungea la momentul cel mai terifiant.

Dacă aș face un film despre ea, de aici aș porni.

*

De-a lungul cheiului Pudong, sub razele soarelui strălucitor, trei bărbați purtau o litieră. În ea se afla o femeie între două vârste, foarte elegantă. Părul foarte des era neted și strălucitor, cu fiecare şuviță așezată exact la locul cuvenit.

În doc zăcea un șlep mare, intrat în reparații. Jumătate din vas era acoperită de rugină și urme de apă murdară, dar cealaltă jumătate era proaspăt vopsită într-un negru strălucitor. Atârnați de parâme într-o parte a vasului erau patru marinari străini; dezbrăcați până la brâu, unii râcăiau stratul de rugină, alții vopseau cu mișcări viguroase. Toți s-au pornit pe fluierat la apariția femeii.

Un marinar alb își lăsa pantalonii în vine și începu să-și pipăie fundul gol și lucios, scoțând tot felul de sunete grosolane, în timp ce tovarășii lui râdeau în hohote.

Femeia cu chipul acoperit de fard se ascunse pe jumătate în spatele evantaiului, ca să rămână cu obrazul curat.

Sub lumina puternică a soarelui, cu spinările îndoite și nădușite, un grup de femei de la țară planta răsaduri de orez; o

fată ridică dosul palme drepte să-și ștergă sudoarea de pe bărbie, mănjindu-și fața cu noroi.

O femeie între două vârste se ridică și o luă din loc cu pași mari strigând:

— Mișcă-te, Cassia!

Cassia o luă pe urmele mătușii sale, pe coamă în sus. Brusc femeia se întoarse și înșfăcă pălăria zdrențuită de pe capul fetei, în timp ce-și scotea un pieptene din păr. O împinse pe Cassia cât s-o facă să stea ghemuită și îi împleti pletele încălcite.

Acum mătușa inspecta hainele rupte și pline de petice ale Cassiei, ștergând petele de noroi cu apă din băltoacele de pe câmp și îndreptând pantalonii suflecați. La sfârșit, arăta mai de Doamne-ajută.

— Să vedem dacă dă norocul peste tine și te duci la Shanghai, mormăi mătușa cu ochii spre fată.

Ajunseră la un târg, plin de produse de prin partea locului și de podoabe ieftine aduse de marinari de prin alte părți: bibelouri, orologii, ceasuri de mână. Cassia arunca priviri curioase în jur, în timp ce mătușa o târa prin mulțime spre un șopron mare.

Aici se vindeau vite și cai. Animalele stăteau în țărcurile lor nechezând și mugind. Peste toată zarva se auzeau vocile aspre ale celor care se târguiau folosind gesturi complicate; era un balamuc.

În celălalt capăt era o platformă lungă de lemn. Un rând de fetițe stătea pe scena improvizată, iar jos erau vreo zece adulți, printre care și femeia elegantă din lectică, tot cu nasul ascuns în spatele evantaiului. Un bărbat înalt și slab se chiorî printr-o crăpătură a ușii și se răsuci să-l avertizeze pe cel care păzea intrarea:

— Guvernatorul din Shanghai tocmai a dat un anunț în ziare prin care le aduce aminte tuturor că Imperiul Qing interzice prin lege vânzarea de oameni. Sigur că e doar de fațadă, dar ar fi mai bine să fii cu ochii în patru.

— Chiar crezi că o să trimită pe cineva să ne inspecteze?

— Cine știe, dar e mai sănătos să-ți iei toate măsurile. Doamna Smarald a venit să mai caute niște fete pentru Pavilionul Ducesei?

— Tu să faci totul cum scrie la carte. Noi doar ne uităm și atâ.

Mătușa strecură câteva vorbe celui care dirija operațiunea, el făcu semn cu mâna spre un grăsan între două vârste îmbrăcat în haină lungă, tradițională:

— Începeți!

Cassia fu expediată la capătul șirului de fete.

— Un pas în față! Întoarcerea! comanda grăsanul. Ridicați mâinile! Picioarele!

Fetele erau de toată mâna. Unele erau frumoșele, altele nu; mai toate aveau picioarele bandajate. Păreau complet buimace. Ori de câte ori o fată căpăta aprobarea adulților de jos, bărbatul înalt și slab îl trăgea pe eventualul cumpărător spre o cămăruță și acolo începea negocierea.

Curând pe scenă mai rămăsese doar Cassia și nimeni nici măcar nu întrebasese care îi era prețul.

Femeia extrem de elegantă pierduse de mult orice urmă de interes; aruncă doar o scurtă privire asupra Cassiei: picioarele mari și goale, murdare de noroi. Ochii fetei arătau mai multă curiozitate decât timiditate.

Femeia se ridică și i se plânse celui care dirija operațiunea:

— Am venit aici tocmai de la Shanghai și asta e tot ce ai să-mi arăți? Observă că tânărul ei intendent rămăsese cu privirile asupra fetei și-i dădu un ghiont: Yu Qiyang, mai ești aici, cu noi?

Tânărul își reveni rapid. Avea un chip frumos, plin de can-doare, aproape ca al unui copil. Purta o cămașă cu mâneci scurte, iar pe umeri ducea două boccele învelite în pânză.

De-acum mătușa și Cassia ieșeau din baraca vitelor, iar mătușa o înșfăcase de guler:

— Rușine să-ți fie! Nimeni nu te vrea, nici măcar ca slugă. Până și vitele își găsesc un cumpărător!

Începuseră să o doară mâinile de atâtea lovituri câte îi îndesase, așa că aruncă bățul de bambus și se porni pe ceartă:

— Chiar nu vrei să pleci de la noi? Credeam că și în vise îți dorești să te duci de aici. Uite că nici măcar de vânzare nu ești bună. Nu valorezi nici doi bani. Până și bălegarul poți să-l arzi și să faci foc. M-am spetit degeaba să te cresc!

Cassia răbda durerea fără să scoată un cuvânt.

— Unchiul tău și-a dat seama de la început. Spunea că ești un copil micuț cu capul mare. Și că o să aduci numai belele. Își lovi nepoata cu piciorul: Ieși de aici, scârnăvie! Dacă nu pot să te vând cuiva din Shanghai, am să te vând mai ieftin în altă parte!

Însoțitorii litierelor făcură cale întoarsă pe același drum, iar tânărul cel chipeș mergea pe partea stângă, în fața lecticii purtate de alți trei bărbați. Doi dintre ei sprijineau partea din față a lecticii, iar cel de-al treilea susținea partea din spate. Cum el ducea greutatea cea mai mare, cei trei își schimbau des locurile între ei, trăgându-și sufletul înainte de a porni iar. Cozile lor împletite atârnau grele.

Nu trecu mult și unul dintre cei doi din față simți o lovitură scurtă în dreptul umărului. Când se răsuci, își dădu seama că suportul de bambus pe care-l cărase până atunci tocmai alunecase și altcineva ducea acum greutatea. Femeia care se legăna în litieră ieși brusc din ațipeală și constată cu surprindere că printre cei care purtau greutatea – chiar în fața ei și aparent fără nici un efort – era o fată. Tocmai se pregătea să protesteze, când fata privi înapoi și zâmbi. Femeia bătu cu bățul și litiera se opri.

— Ce parascovenie mai e și asta? Nu ești tu fata de astăzi din târg...?

Cassia se așeză în genunchi:

— Vă rog mult, doamnă Smarald, sunt orfană și m-am învățat cu viața aspră. Știu că nu aveți nevoie de una ca mine, dar sunt foarte puternică; pot să fac munci grele.

Femeia făcu ochi mari:

— De unde îmi știi numele?

— Doamna Smarald a fost în târg azi la amiază. I-am auzit pe alții spunându-vă numele și l-am ținut minte.

De data aceasta, doamna Smarald se răsuci cu un zâmbet spre cealaltă femeie pe care o observase. Stătea lângă litieră, plecându-se cu respect.

— Ești foarte dornică să o vinzi, nu-i așa? Văd că e zdravănă ca un bărbat.

— Shanghai e un loc atât de bun. Toată lumea se îmbracă frumos de tot – ca doamna Smarald! zise mătușa.

Doamna Smarald își întoarse privirile spre fată: era tot în genunchi, ochii i se umpluseră de lacrimi și arăta vrednică de milă. Simți cum ceva se mișcă în sufletul ei și spuse:

— Hai, ridică-te. Am să-mi încalc propriile reguli, măcar o dată! Zece monede de argint, uite, atâta îți dau. Făcu un semn cu mâna spre tânărul care o însoțea: Yu, arată-le unde să apese cu degetele.

— E prea puțin, zise mătușa. Umblă vorba că o slugă face 30 de monede de argint.

— Atunci ia-o înapoi. Doamna Smarald le strigă bărbaților să ridice litiera. Nu e bună decât de muncă brută, atâta face, atâta dau. Haideți, să mergem.

Mătușa se grăbi să o ajungă din urmă:

— Vă rog, doamnă, nu vă fie cu supărare. Zece monede de argint îmi ajung.

Litiera își urma drumul în pas săltat, iar Cassia, desculță, cu brațele încărcate de boccelele doamnei Smarald, se lupta să țină ritmul. Din pricina efortului, era obligată să-și tot șteargă sudoarea de pe față; se primenise, dar degeaba. Iar era plină de murdărie. Cu cât se depărtau, cu atât mai molcome erau câmpurile verzi. Florile galbene de rapiță se lipeau de haine și alaiuri de gâze mici cu aripi transparente forfoteau în preajma litierei.

Odată ajunși pe malul fluviului Huangpu, purtătorii de litieră își domoliră pasul. Pe măsură ce albia râului se lățea, se mărea și numărul oamenilor din preajmă. Îi auzi pe unii spunând că ajunseseră la docul Lujiazui.

Cheiul Bund se afla de partea cealaltă a râului. Soarele care cobora spre apus părea să-și sporească strălucirea alunecând peste clădirile victoriene. În mijlocul apei erau mai multe nave care scoteau nori de fum, în jeturi furioase, și emiteau sunete bizare.

Cassia lăsa boccelele pe pământ, își ridică pantalonii și rămase cu ochii holbați de uimire. Un băț de bambus o împunse în brațe. O durea, dar nu făcu decât să se dea un pas mai încolo, tot cu ochii ațintiți asupra fluviului.

Era mare aglomerație pe chei. Feribotul era un vas cu aburi, avea carenă metalică și un coș uriaș. Cassia simți mirosul pătrunzător și surâse.

Pasagerii țineau bine de traise și alte bagaje pe care le mai aveau, adulții își trăgeau copiii după ei; toată lumea se îmbulzea pe lângă ei, în drum spre platforma plutitoare a vasului.

Eleganta doamnă Smarald își trecu mâinile peste părul impecabil aranjat și bătu cu mâna de marginea litierei. Scaunul fu așezat pe pământ. Se uită într-o parte și ridică vocea:

— Cassia! Vrei să ne arăți cât ești de leneșă chiar înainte să ajungem la Shanghai? Ocupă-te imediat de bagaje.

Era la începutul primăverii, în 1907. Era în era împăratului Xuantong. Toți știau că lucrurile trebuie să se schimbe, dar toți așteptau, așteptau începutul.

Capitolul 2

Așa-numitul „Studio“ – Pavilionul Ducesei de pe strada Porții de Apus – fusese inițial una dintre reședințele unui ilustru nobil din Songjiang, pe timpul împăratului Xianfeng. Fire romantică, bărbatul lăsase clădirea moștenire unei concubine dragi. Femeia pornise în viață ca prostituată, cu ambiția de a deveni ducesă; numai că – rămânând pe neașteptate văduvă – se trezise că nu deținea decât un singur bun: clădirea pe care i-o lăsase bătrânul domn. Sărăcită și umilită, se folosise de

acest bun ca să-și refacă vechiul statut și, în amintirea vremurilor mai bune, botezase locul „Pavilionul Ducesei”.

Doamna Smarald era actualul proprietar. De câte ori vorbea despre clădire, susținea că povestea era adevărată. Scotea la iveală și fotografii de-ale bătrânului domn, pe care le prezenta drept dovezi, spunând că i-au fost lăsate cadou de așa-zisa ducesă. Doamna Smarald se născuse în orașul Songjiang și fusese ea însăși curtezană de frunte la Pavilionului Ducesei. Picturile erau absolut autentice; cât despre numele ilustrului gentleman, o să păstrăm secretul pentru moment.

Sub domnia împăratului Tongguang, străinii începuseră să primească terenuri în Shanghai, sub formă de „concesiuni”. Curând, a apărut în oraș un cartier cu „lampioane roșii”, unde găseai multe bordeluri prospere, din toate categoriile. Pavilionul Ducesei era dintre cele mai noi și își făcea un titlu de glorie din asta.

Așezată la granița dintre concesiunile chineze și cele străine, clădirea avea o poartă de culoare purpurie, un prag înalt și ziduri zdrene de piatră. Părea vag amenințătoare, dar – deși văzută din afară arăta impunătoare – interiorul ei fusese demult împărțit în apartamente mai mici. Toate curtezanele doamnei Smarald locuiau la primul etaj și fiecare își avea dormitorul și salonul propriu bogat împodobite. Unii spun că anumite camere aveau dale din aur și argint; era destul ca faima clădirii să se răspândească în întregul Shanghai.

Clienții erau bărbați de rang înalt; unii veneau aici tocmai ca să-și demonstreze statutul. Mai exista un motiv pentru care Pavilionul plăcea: cei care locuiau în zonele din Shanghai controlate de străini simțeau că s-au întors cumva pe un pământ chinez, mai familiar, chiar dacă pentru scurt timp, în vreme ce locuitorii părții chineze simțeau că sunt pe jumătate ieșiți de sub puterea autorităților; aici, puteau să mai uite de griji și să se lase duși de val.

Cassia își păstra surâsul fie că era în preajma altora, fie că era singură. Oamenii spuneau că are un zâmbet dulce. Purta haine

de slugă; părul nu mai era împletit în două codițe, ci într-o singură coadă groasă, iar pe frunte avea un breton tăiat drept.

În ultimele șase luni, crescuse ca din apă. Toți spuneau că locul ei ar fi fost printre servitoarele de rând; cine mai văzuse o slugă atât de înaltă? Nu se cădea să-i slujească pe oaspeți.

Era o problemă care o săcâia teribil pe doamna Smarald. O slugă costa ceva, dar, odată cumpărată, o astfel de fată îți aparținea întru totul și era la cheremul tău. În schimb, servitoarea era o angajată; trebuia să-i plătești simbria o dată pe lună și avea libertatea să plece când dorea. Faptul că plătise prețul pentru o slugă și fata se dovedise a nu fi potrivită decât ca servitoare însemna că doamna Smarald nu prea făcuse o afacere. Așa încât Cassia rămânea printre slugi.

În bucătărie munca era în toi, de la primele ore. Cei doi maștri bucătari – ambii aduși de la Suzhou – și ajutoarele lor tăiau pui, rațe și pește. Sângele trebuia curățat pe loc, pentru că doamna Smarald inspecta bucătăria de îndată ce se trezea. În caz că găsea o singură pană sau chiar vreun strop de grăsime, le taxa pe ajutoarele de bucătari. Toți erau cu ochii în patru, urmărindu-le cu atenție pe servitoarele care veneau și plecau spre diverse încăperi, ca nu cumva să fie pedepsiți pentru greșeala altcuiva.

Cassia creștea mereu, era prea înaltă, dar era și puternică. Nu era ca celelalte slugi, care cereau ajutorul bărbaților când trebuiau cărate lucruri grele. Cei din jur apelau adesea la ea când doamna Smarald poruncea ceva ce trebuia grabnic dus la îndeplinire.

De-acum Cassia se deprinsese să fie mai puțin stângace și putea să meargă repede, ducând tava de ceai fără s-o încline. Leși din bucătărie și traversă, cu inima grea de invidie, camera încăpătoare unde dormeau slugile mai vechi. Când o să ajungă și ea să doarmă aici? „Dormitorul“ ei – dacă puteai să-i dai un asemenea nume – era o cămăruță de la subsol, îngustă, ticsită, cu un biet ochi de geam, unde dormeau mai multe slugi tinere. Trebuia să ajungă până la una dintre marginile patului ca să-și ia în primire locul de dormit și avea loc abia să se întoarcă de pe o parte pe alta, în somn.